

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

II. An & qua ratione detur causa meritoria Prædestinationis ex parte Christi, seu generatim extra ipsum Prædestinatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

mentem applicaret, voluntatemq; coniungeret, in qua labor iustificatus est.

Quod si rursus opponas, alios plus peccasse, quam istos prædestinatos: id in primis vniuersim verum non est, quia è duobus infantibus, quorum vnus prædestinatus, alter reprobus moritur, neuter peccati conditione altero melior, aut deterior est, vt patet. Deinde etiam si inter adultos, quoad conditionem peccatorum personalium, vnus sit altero deterior; sæpe tamen accidit, vt maior peccator sit prædestinatus, minor reprobus: item esto, semper minor peccator potius à Deo prædestinetur, quam maior, quod quidem falsissimum est; nulla tamen ratio est, cur Deus maiorem peccatorem non aequè etiam sua gratia à pluribus illis & maioribus peccatis præseruarit, quæ præseruauit alterum; cum vtrunque aequè præseruare potuisset, vt superius dictum; & priusquam vterque vllum committeret peccatum, quoad peccati originalis conditionem planè pares essent, & ex æquo Dei misericordiam & indigni, & indigi.

Si recurras ad alia obstacula, vel impedimenta, quæ vnus saluti, aut prædestinationi potius, quam alterius obstitabant, rursus recurrit quæstio, quare non pari conditione opportunitateque vtrunque constituerit; aut si voluit dispari, cur non illum potius, quam illum, tali conditione locique aut temporis opportunitate gaudere voluerit; aut cum sæpe importunus quodammodo & violentus adiutor ipse interuenerit, vt in Saulo humili prostrato videre est, cur non pari vi & efficacia gratiæ etiam alium fuerit dignatus. Nihil ergo hic potest responderi, præter illud, *o altitudo*. Exemplis autem tum è rebus naturalibus, tum artificialibus, tum etiam politicis eadem assertio iam ex S. Thoma, Hieronymo, Durando, satis explicata est.

Ex quibus etiam patet, quid respondendum sit ad Aureoli fundamentum. Ait enim, Deum nullum reprobare, absq; causa affirmatiua, nec prædestinare absq; causa negatiua, & hinc reddi posse rationem, cur Deus vnus potius quam alterum prædestinet. Sed hoc falsissimum est. Nam præterquam quod dictum illud de causa negatiua prædestinationis planè falsum est, vt dicitur dub. 4. certè etiam Deus nullum potius reprobare, nisi ob præsumptum peccatum, vt quæstione 7. dicitur, nulla tamen est causa, cur pari existente peccati causa in omnibus, hunc potius, quam alium reprobet, vt dictum.

Obijciunt secundò. Si nulla sit causa, vel ratio, cur Deus hunc potius, quam alium prædestinauerit ad gratiam & gloriam, vel contra hunc potius, quam alium reprobauerit & reiecerit à gratia congrua, & gloria, tunc sequitur, Deum prædestinando homines & Angelos, in pari causa & conditione eorundem, inæqualiter ad eos se habuisse; adeoque apud Deum esse acceptionem personarum; quod cum sit vitium Iustitiæ oppositum, blasphemum est dicere, & contra Apostolum Roman. 2. v. 11. *Non enim est acceptio personarum apud Deum. Quicumq; enim sine lege peccauerunt, sine lege peribunt; & quicumq; in lege peccauerunt per legem iudicabuntur.* Et Ephes. 6. v. 9. *Scientes quia & illorum & vester Dominus est in caelis: & personarum acceptio non est apud eum.* Et Coloss. 3. v. 35. *Qui iniuriam facit, recipiet id, quod inique*

gessit, & non est personarum acceptio apud Deum. Et Pet. 1. v. 17. *Et si patrem inuocatis eum, qui sine acceptione personarum iudicatur secundum vnus cuiusq; opem, in timore inuolatus vestri tempore conuersamini.*

Respondetur cum S. Thoma hic quæst. 23. art. 5. ad 3. Acceptionem personarum locum habere solum in distributione eorum, quæ ex Iustitia alijs debita sunt, non autem in gratuitis, quæ mera liberalitate donantur, vt sunt dona gratiæ diuinæ. *Neg enim propter hoc, inquit S. Thomas loco citato, est iniquitas apud Deum, si aequalia non inæqualibus præparat. Hoc enim esset contra Iustitiæ rationem, si prædestinationis effectus ex debito redderetur, & non daretur ex gratia. In his vero quæ ex gratia dantur, potest aliquis pro libitu suo dare cui vult, plus vel minus, dummodo nulli subtrahat debitum, iuxta illud Matth. 20. Tolle quod tuum est, & vade.* Eodem modo respondet S. Augustinus lib. de bono perseuerantiæ cap. 8. vbi ait: *Qui ergo liberatur, gratiam aliq; ut qui non liberatur, debitum agnoscat. Si in remittendo debitum bonitas, in exigendo æquitas intelligitur, nusquam esse apud Deum iniquitas inuenitur. Sed cur, inquit, non solum in particularum, verum etiam in generalium vna atque eadem causa tam diuersimodum dicuntur? Nonne similis quæstio est, cur in diuersa causa idem iudicium? Recolamus ergo illos operarios in vinea, qui tota die laborauerunt, & eos, qui hora vna. Nempe causa diuersa est impensis laboris, & tamen idem iudicium in redditione mercedis. Nunquid & hic audierunt murmurantes à patre familias, nisi, Hoc volo? Ita quippe eius erga alios fuit largitas, vt erga alios nulla esset iniquitas. Et isti quidem vtriq; in bonis sunt: verum tamen ad Iustitiæ spectat & gratiam, potest & de reo, qui liberatur, rectè dici, Volo: potest & de eo qui damnatur. Tolle quod tuum est, & vade: hinc autem volo quod non debetur donare. Et non licet mihi facere, quod volo? an oculis tuis nequam est, quia ego bonus sum? Hic ille si dicat, Cur non & mihi? merito audiet, O homo tu quis es, qui respondes Deo? Quam certè in vno vestrum benignissimum largitorem, in te vero exaltorem iustissimum, in nullo tamen certis iniustum. Cum enim iustus esset, etiam si vtrunque puniret, qui liberatur, habet, unde gratias agat, qui damnatur, non habet, quod reprehendat. Hæc Augustinus, quæ in omni hac materia de prædestinatione diligenter semper præ oculis habenda sunt, vt pote sine quibus omnis alioqui humanæ ratiocinationis curiositas, & elatio, in præcipitium fertur.*

DVBIVM II.

An & qua ratione detur causa meritoria totius prædestinationis ex parte Christi, seu generatim extra prædestinatum.

S. Thomas 1. p. q. 23. a. 8.

IN præsentem considerationem veniunt, tum Christus, tum etiam alij homines, qui ad prædestinationem aliquid cõferre passè existimentur, extra & præter ipsum prædestinatum, de quo agèdum est dub. 3. & 4.

Assertio I. Christus est causa meritoria principalis omnium effectuum prædestinationis nostræ, qui in nobis peraguntur, præsertim qui velut gratuita Dei munera & auxilia naturæ nostræ ac donis

naturæ

Naturalibus accedunt. Ita iuxta S. Thomam 3. p. quæst. 24. artic. 4. habet communis Doctorum sententia, vt testatur Gregorius de Valentia hic quæst. 23. punct. 4. §. 1. saltem in communi loquendo & abstrahendo à particularibus controuersijs, an hi vel illi effectus, qui ex diuina prouidentia peraguntur, sint effectus prædestinationis, de qua re actum quæstione præcedenti. Certè si quos in nobis constat esse effectus prædestinationis, non est negandum, eos ex meritis Christi prouenire. Quare cum nos superius quæst. præced. dub. 2. & 3. ipsa etiam bona naturalia, & permissionem peccati suo modo, & ex parte dixerimus esse effectus prædestinationis, libenter concedimus, eos etiam ex meritis Christi proficisci; etsi negent tum illi, qui eos effectus esse prædestinationis negant, tum de quibusdam donis naturalibus etiam Molina hic quæst. 23. art. 5. disp. 2. tametsi alioqui fateatur, eiusmodi naturalia quædam bona esse effectus prædestinationis. Certior verò est assertio de gratuitis illis Dei donis, quæ naturæ ac naturalibus bonis superueniunt, vt dictum. Neque enim vllò modo audiendi Capreolus in 3. distinct. 18. quæst. vnic. artic. 3. Ferrariensis 4. contra gentes cap. 55. Adamus Sasbout in 1. cap. ad Philipp. sub finem, item Driedo & Sonnius inferius eitandi, dum asserunt, fidem, & alias dispositiones ad iustificationem, non ex meritis Christi, sed ex sola Dei voluntate nobis concedi: qui meritò reseruntur à Molina loco cit. & Vasquez disput. 94. cap. 1. & 5. & in materia de Incarnatione ex instituto referendi sunt.

Ratio assertionis est. Quia cum de fide sit, Christum esse causam meritoriam Iustificationis nostræ, atque adeo ipsius etiam consecutionis vitæ æternæ, vt constat ex Concilio Tridentino, sessione 6. cap. 7. & can. 3. nulla est ratio, cur negetur, esse causam meritoriam omnium etiam aliorum effectuum prædestinationis minus principalium. Accedit, quod Christus est causa vniuersalis nostræ salutis & redemptionis; ergo etiam effectuum omnium ad nostram salutem speciatim ordinatorum, seu ex efficaci intentione salutis nostræ prodeuntium.

Assertio II. Christus est causa meritoria omnium effectuum prædestinationis, etiam eorum, qui extra ipsum prædestinatum peraguntur, saltem exceptis particularibus quibusdam meritis & operibus ipsius Christi, ex speciali eiusdem intentione, efficaciter huic vel illi prædestinato applicatis. Sumitur ex S. Thoma 3. p. quæst. 24. artic. 4. Caietano, & Thomistis recentioribus ibidem, Alensi 3. p. quæst. 3. memb. 5. Bonauentura in 3. distinct. 11. art. 1. quæst. 3. Alberto dist. 10. art. vlt. Richardo art. 4. quæst. vlt. Durando quæst. 3. Paludano quæst. 1. art. 3. qui omnes absolute docent, Christi prædestinationem esse causam nostræ prædestinationis, & loquuntur in primis etiam de causa meritoria. Eandem assertionem supponunt Suarez lib. 2. de prædestinat. cap. 24. & Vasquez disput. 94. cap. 2. & alij recentiores communiter, abstrahendo tamen itidem à particularibus controuersijs, an omnia auxilia seu media extrinseca salutis nostræ sint effectus prædestinationis.

Excipio Durandum in 3. distinct. 11. quæst. 3. Franciscum Sonnum lib. 2. demonst. Euang. tract. 3.

cap. 19. Molinam quæst. 23. art. 5. disp. 2. & Gregorium de Valentia hic quæst. 23. punct. 4. §. 1. qui cum sentiant, ipsius quoque Christi Incarnationem & merita esse effectus prædestinationis, consequenter negant, Christum promeritum esse nobis omnes effectus prædestinationis, qui extra nos peraguntur; de quo ferè sola nominis quæstio est, vt bene etiam Vasquez disputatione 94. numero 37. Sed quia nos contrarium supponimus ex dictis supra quæstione 2. dub. 1. ideo rectè vniuersim pronuntiamus, Christum esse causam omnium effectuum prædestinationis nostræ; quod magis consonum est antiquis Theologis, Ratio sumitur ex præced. assert.

Dixi tamen, exceptis saltem particularibus Christi meritis, & c. quia hoc ipso quod cit. quæst. 2. dub. 1. diximus cum Suarez, particularia huiusmodi merita probabiliter esse etiam effectus prædestinationis eius, cui fuerunt à Christo particularim applicata, fieri non potest, vt Christum omnes omnino effectus prædestinationis sit promeritus; quia ea ipsa merita Christus non est promeritus, vt quoad hoc rectè docent citati Doctores: alioquin & ipsam Incarnationem seu vnionem hypostaticam, ex qua merita Christi suam vim trahunt, fuisset promeritus, quod tamen dici non potest, vt suo loco de Incarnatione docetur. Quocirca necessariò fatendum est, Christum non meruisse omnes effectus prædestinationis respectu talis prædestinati, cuius quædam eiusmodi opera efficaciter & particulatim applicauit: quod singulare est, & quasi præter communem regulam.

Assertio III. Christus non solum promeruit effectus prædestinationis nostræ modo explicato, sed etiam ipsam eiusmodi effectuum prædestinationem; seu quod idem est, liberam determinationem diuinæ voluntatis ad eiusmodi effectus conferendos. Hæc assertio est contra Almainum in 3. d. 19. quæst. 1. Maiorem ibid. quæst. 1. Adamus Sasbout comment. epist. ad Ephes. in illud cap. 1. *Sicut elegit nos in ipso*, item contra Sonnum loc. cit. & Driedonem de capt. & redempt. gen. human. tract. 2. cap. 2. p. 3. a. 4. & tract. 4. p. 2. cap. 8. memb. 3. Sed est ex mente authorum, quos citauimus pro præced. assertione, dum absolute ferè asserunt prædestinationem Christi esse causam prædestinationis nostræ. Idem expressè docent Vega lib. 4. in Trident. cap. 5. Viguerius Institut. Theol. cap. 20. §. 8. v. 3. Eckius in Chrysostaso centur. 3. num. 34. Suarez hic lib. 2. de prædestin. cap. 22. & 24. num. 12. & 38. & 3. p. tom. 1. d. 41. sect. 4. Gregorius de Valentia hic q. 23. punct. 4. §. 1. Molina q. 23. a. 5. disp. 2. Vasquez disp. 91. num. 2. & disp. 94. cap. 2. 3. & 4. præfertim num. 34. qui propterea concedunt, Christum esse causam meritoriam nostræ prædestinationis, etiam aliquo modo ex parte ipsius actus, non quod promeruerit ipsam entitatem actus prædestinationis, seu etiam ipsum actum æternum prædestinationis absolute, sed solum quatenus refertur ad creaturas: tametsi plerique Scholastici veteres ita soleant distinguere, vt negent causam prædestinationis ex parte ipsius actus, concedant verò ex parte obiecti, vt videre est apud Albertum & Bonauenturam, Richardum, Durandum, & alios in 1. dist. 41. & Gandauensem quodlib. 4. quæst. 19.

6 Quomodo etiam loquitur S. Thomas loco cit. & hic quest. 23. art. 5. ubi ait: *Cum prædestinatio includat voluntatem, ut supra dictum est, sic inquirenda est ratio prædestinationis, sicut inquiritur ratio diuinæ voluntatis. Dicitur est autem supra, quod non est assignare causam diuinæ voluntatis ex parte actus volendi; sed potest assignari ratio ex parte volitorum; in quantum scilicet Deus vult esse aliquid propter illud. Nullus ergo fuit ita insana mentis, qui diceret, merita esse causam diuinæ prædestinationis, ex parte actus prædestinantis. Sed hoc sub questione vertitur, utrum ex parte effectus prædestinatio habeat aliquam causam. Et hoc est querere, utrum Deus præordinauerit se daturum effectum prædestinationis alicui propter merita aliqua. Ita S. Thomas: quem imitati sunt etiam alij Scholastici, ut dictum.*

7 Sed qui reuera positæ assertioni minimè aduersantur. Nam ut benè notauit Suarez loco cit. duobus, aut potius tribus modis intelligi potest, ex parte ipsius actus prædestinantis, nullam dari causam prædestinationis. Primò, ut actus prædestinationis secundum se & suam entitatem absolutam spectetur; quatenus nimirum à parte rei idem planè est, quod essentia diuina: & hac ratione certum est, nullam eius causam dari, nec æternam, nec temporalem, non magis quam ipsius essentia diuinæ, quæ penitus, ut ita dicam, infactibilis & incaufabilis est; ita quidem ut nec vlla ratio eius obiectiua prior assignari possit, cur sit & quare sit: est enim Ens ex seipso vnde quaque necessarium, primum & independens, ut disp. 2. q. 1. dictum.

Secundò ita intelligi potest, ut actus prædestinationis non accipiatur quidem nudè secundum suam entitatem & quasi materialiter, sed potius formaliter, ut per modum actus vitalis tendit & terminatur ad sua obiecta; causa tamen vocabulum accipiatur propriè & strictè, pro causâ realiter influente: & hoc modo itidem certum est, nullam dari causam prædestinationis; quia nec obiectum diuini actus, nec quicquam siue in Deo, siue extra Deum realiter influit, aut vllam causalitatem veram & realem exercet in actum internum, seu volitionis, seu intellectus Dei: quia alioquin saltem secundum tendentiam illam suam vitalem in obiectum, esset Ens realiter causatum, & ab alio dependens; ac proinde nec esset Deus; quod tamen repugnat dictis supra, quest. 8. & 10. dub. 1.

8 Tertio verò accipi potest prædestinatio formaliter secundum tendentiam ad obiecta, & causâ latè, prout dicit quamcunque rationem vel conditionem obiectiua: & sic nil obstat, quo minus detur causâ prædestinationis, seu electionis & dilectionis diuinæ, ex parte quoque ipsius actus diuini; non quidem secundum suam absolutam entitatem spectati, ut dictum, sed ut liberè terminatur ad hoc vel illud obiectum: quandoquidem hac ratione vniuersim docuimus supra q. 10. dub. 5. dari aliquam rationem diuinæ voluntatis; & rectè dici, Deum velle hoc, propter illud: tamen Valquez, quia ut ibidem vidimus, contrarium docuit, etiam in hac ipsâ re locis cit. aliter loquitur, & solum admittit causam & rationem assignari posse actus prædestinationis, secundum relationem rationis, qua refertur ad obiecta, hoc sensu, non ut dicamus merita Christi, aut etiam aliquid, per modum finis, præter ipsius Dei

bonitatem, esserationem, ut velit nos prædestinare, sed solum esserationem, ob quam esse velit effectus nostræ prædestinationis. Sed nos, ut citata quest. 10. dub. 5. generatim probauimus, dari rationem aliquam obiectiua ipsius diuinæ voluntatis, ita in præsentem etiam materia absolutè dicimus, merita Christi esse rationem quandam obiectiua prædestinationis nostræ, quatenus ad omnes effectus nostræ prædestinationis terminatur, ut dictum.

Fundamentum autem eius assertionis esse debet. Quia merita Christi, saltem vt abstrahunt ab eius passione & morte, sunt priora in diuina prædestinatione, nostra prædestinatione, ut dicemus questione sequent. dub. 7. Ergo vt præuisa potuerunt esse, nostro modo concipiendi; causâ seu ratio ipsius prædestinationis nostræ: Ergo re ipsa ita factum est; cum hoc sit dignitati Christi valde consentaneum. Neque enim ad id plus requiritur, quam vt Deus prædestinando respexerit ad Christi merita, veluti secundum diuinam prædestinationem priora nostra prædestinatione. Idem satis expressè docet Apostolus Ephes. 1. v. 4. *Elegit nos in ipso (Christo) ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati in conspectu eius, in charitate. Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum, in ipsum, secundum propositum voluntatis suæ.* Quocirca etiam Valquez cit. disp. 94. & quidam alij, non dubitant dicere, hanc esse doctrinam fidei: quod tamen Suarior non probatur; maximè si loquamur de prædestinatione nostra respectu omnium effectuum; in quibus, ut dictum, nonnulli ipsa etiam merita Christi collocant.

10 Assertio IV. Tametsi quidem Christus, modo explicato, sit causâ meritoria Electionis nostræ, etiam in particulari spectatæ, vt est absoluta & efficax horum vel illorum dilectio seu destinatio ad gratiam & gloriam: attamen si loquamur de Electione comparatiuè, vt est electio aliquorum præ alijs, seu vt est huius, vel illius potius, quam aliorum; adeoque si loquamur de ipsâ libera determinatione diuina ad hos potius, quam ad alias personas prædestinandas, verius est, si propriè loquendum sit, electionis ita spectatæ, causam ex parte Christi nullam assignari posse; sed eam solum referendam in ipsum diuinæ voluntatis beneplacitum. Ita Suarez hic lib. 2. cap. 24. num. 12. & 2. et Valquez disp. 94. cap. 3. & quidam alij quoad posteriorem partem oppositum doceant. Prima pars supposita præced. assert. est extra controuersiam; neque enim quisquam negat, aut negare potest, Christum esse causam meritoriam nostræ electionis absolutè spectatæ, nisi qui negat, esse causam prædestinationis nostræ: cum electio & prædestinatio non solum ex parte effectus, sed etiam ex parte Dei, secundum durationem & entitatem suam idem quodammodo sint, & par sit ratio vtriusque. Idem vel maximè patet ex illo cit. Ephes. 1. *Elegit nos in ipso, &c.*

Quoad secundam partem, ut dictum, controuersia est: sed rursus solum de nomine & modo loquendi; vt rectè etiam notauit Suarez lo. cit. in quo tamen magis probatur id quod in assertione diximus. Tum quia electio sic spectatæ ita vnius dilectionem significat, vt vltimè etiam connotet & includat desertionem

alterius; cuius tamen Christi merita causa non sunt. Tum quia, ut fatetur Vasquez num. 21. Christus non fuit causa electionis ita relatè consideratè Sanctorum veteris Testamenti; quorum tamen in proposito non videtur diuersa ratio à Sanctis noui Testamenti, ut rectè etiam Suarez. Tum quia merita Christi, ut ratione antecedentia nostram prædestinationem, ex se erant causa vniuersalis, & quasi indifferens prædestinationis; nec minus apta ad prædestinationem huius, quam illius, aut omnium, quam aliorum. Quare ex vi illorum meritorum, potuisset Deus homines ad beatitudinem efficaciter ordinare; nullam electionem inter eos faciendò; sed aut omnes efficaciter prædestinando; aut omnes solum sufficiens ordinando ad gloriam. Ergo determinatio facta est ab ipso Deo, pro eius benedictio.

Quod etiam declarat ex exemplo simili testatoris: qui si præcipiat heredi, ut centum virgines in matrimonio elocet; clarum quidem est, ipsam elocationem etiam in particulari spectatam, ut est talium virginum, esse effectum testamenti; at tamen elocationis harum potius, quam illarum, causa est in sola voluntate heredis posita. Denique idem est etiam admodum consentaneum doctrinæ S. Augustini & S. Thomæ, dub. præsentis exposita, cum dicunt, nullam posteritatem reddi, cur hic potius, quam ille sit prædestinatus: posset enim aliqui eius rei reddi ratio saltem ex parte meritorum Christi; quia ipse vni potius, quam alteri promeritus fuisset prædestinationem.

12 Nec obstat, quod Christus efficaciter non nunquam orauit pro his prædestinatis in indiuiduo; eosque proinde voluit efficaciter; ex vi meritorum suorum saluari; ut colligitur ex Ioan. 17. *Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi.* Tum quia hæc voluntas ex ipsa intentione Christi est posterior electione & determinatione Dei, & ab ea dependens; ideo enim ita efficaciter pro his vel illis orauit Christus; quia hos vel illos iam antea vidit à Deo prædestinatos. Tum quia si in particulari pro quibusdam ita orauit, iam talis oratio est effectus prædestinationis ad gloriam eorundem prædestinatorum, ut dictum dub. præcedent. ac proinde tales etiam ex hoc capite prius electi sunt ad gloriam, quam am intelligantur menti diuinæ talia merita Christi representata, ut actu quandoque futura; iuxta generalem doctrinam sequenti quæstione tradendam, electionem ad gloriam priorem esse prædestinationem mediorem, respectu vniuersi cuiusque prædestinati. Qui verò contrarium asserunt, in æquiuoco laborant, ac verbis potius, quam re ipsa dissentiunt: nec eorum argumenta plus probant, quam electionem quoque ipsam absolute factam fuisse ex meritis Christi, etiam singulorum in particulari; sed non ita, ut merita Christi causa essent, cur hi potius, quam illi eligerentur; eum pari ratione, quantum est ex meritis Christi, alij potius, quam isti eligi à Deo potuissent, ut in simili dictum dubio præcedenti.

13 Assertio V. Nullus homo purus secundum legem Dei ordinariam est, aut potest esse causa meritoria omnium effectuum prædestinationis alterius hominis, nec etiam ipsius prædestinationis in se, quo-

ad absolutum decretum dandi gloriam. Hæc est doctrina S. Thomæ hic quæst. 23. artic. 8. vbi ait: *In prædestinatione duo sunt consideranda, scilicet ipsa prædestinatio diuina, & effectus eius. Quantum ad primum, nullo modo prædestinatio iniuratur precibus Sanctorum.*

Non enim precibus Sanctorum fit, quod aliquis prædestinetur à Deo. Quantum verò ad secundum dicitur prædestinatio iniurari precibus Sanctorum, & alijs bonis operibus. Quia prouidentia, cuius prædestinatio est pars, non subtrahit causas secundas: sed sic prouidet effectus, ut etiam ordo causarum secundarum subiacet prouidentie. Et paulò post addit: sub ordine prædestinationis cadere, quicquid hominem promouet in salutem, vel rationes proprias, vel aliorum, vel alia bona, vel quicquid huiusmodi, sine quibus aliquis salutem non consequitur. Quibus verbis S. Thomas posteriorem assertionis partem expressè tradit, priorem verò hocipso docet, quod inter effectus prædestinationis vniuersi cuiusque numerat etiam preces aliorum, quibus ad salutem promouetur. Eadem est sententia Durandi in 1. dist. 4. r. quæst. 3. num. 4. & communis Thomistarum cit. art. 8. quam tueri pluribus Suarez hic lib. 2. de prædestin. cap. 24. num. 2. etsi Vasquez disp. 94. cap. 5. quoad vtramque partem contrarium sentiat, ratus etiam alios posse esse, vel dici causam suo modo, ac seruata proportione, omnium effectuum nostræ prædestinationis, ac ipsius etiam liberæ determinationis diuinæ, ad nos prædestinatos. Quam sententiam Suarez loc. cit. vocat nouam ac singularem: quamuis quoad priorem partem controuersia sit potius de nomine, quam de re ipsa, ut bene etiam notauit Vasquez num. 36.

14 Ratio primæ partis, de omnibus effectibus prædestinationis, &c. sumitur ex dictis: quia ipsa quoque eiusmodi merita seu preces alterius, alicui speciatim applicatæ, sunt effectus prædestinationis eius, cui ita efficaciter profunt ad salutem, ut dictum quæst. præced. dub. 1. etsi contrarium supponat Vasquez ex dictis ibidem: nec verò iuxta legem Dei ordinariam efficaciter prædesse alijs possunt, saltem ad quosdam effectus prædestinationis, ut est gratia congrua; nisi aliquo modo speciatim applicatæ. Quod si B. Virgo, aut alius Sanctus, efficaciter orasset Deum pro omnibus prædestinatis subsecuturis, aut vnà secum viuentibus, ad gratiam & gloriam illis impetrandam, nec tunc tamen omnium effectuum prædestinationis aliorum causa meritoria fuisset; quandoquidem inter effectus prædestinationis aliorum fuissent illæ ipsæ preces, saltem generatim, alijs ita applicatæ.

15 Dices. Deus potuit B. Virginem, aut alium Sanctum ea prærogatiua aut excellentia honoris afficere, ut eius merita velle esse causam vniuersalem meritoriam omnis boni, omnibus prædestinatis conferendi, etiam sine alia speciali applicatione; quo pacto merita eiusdem Sancti non magis fuissent effectus prædestinationis eiusdem Sancti, quam merita Christi. Respondeo, hoc argumento rectè probari, secundum absolutam Dei potentiam nihil obstare, quo minus ita fieri potuisset: sed ita factum esse, non probatur: etsi potius, quam verè ita quidam de B. Virgine loqui videantur, de qua rein 3. parte plura.

16 Secunda pars de ipsa prædestinatione probatur

primum autoritate. Ita enim satis apertè docet S. Augustinus lib. de bono perseuer. cap. 22. cum ait: *si qui sunt nondum vocati, pro eis, ut vocentur, oremus; forsasse etiam sic prædestinati sunt, ut nostris orationibus concedantur.* Vbi apertè non propter orationes, sed vt orationibus iuuentur, prædestinati dicuntur: sunt ergo orationes effectus prædestinationis aliorum, non causa. Eodem modo loquitur S. Gregorius lib. 1. dialog. cap. 8. vbi docet, prædestinationem iuari precibus Sanctorum; non quia oratio sit ratio vel causa prædestinationis, sed quia, inquit, *ipsa quoque perennis regni prædestinatio est ab omni potestate Deo disposita, ut ad hoc electi pro labore perueniant, quatenus postulando mereantur accipere, quod eis Deus ante secula dare disposuit.* Vbi rursum preces inter effectus prædestinationis referuntur.

17 Denique B. Prosper lib. 2. de vocat. gent. cap. penult. aliàs vlt. *Deus ergo, inquit, ijs quos elegit sine meritis, dat unde ornetur et meritis. Et frustra dicitur, quod ratio operandi non sit electis, cum ad hoc operentur, ut electi fiant; hoc est, tales, quales per electionem præfinita sunt.* Et infra: *Quamuis ergo quod statuit Deus, nulla postoratio non fieri, studia tamen non tolluntur, grandi, ne per electionis propositum liberi arbitrij studium relaxatur: cum implenda voluntatis Dei, ita sit præordinatus effectus.* Fauet etiam illud Ephes. 1. *Prædestinati secundum propositum eius, non ob preces aliorum, &c.*

Ratio est. Tum quia nos ipsi non sumus causa meritoria nostræ prædestinationis ad gloriam, vt dicitur dub. 5. & quæst. seq. dub. 4. cum tamen interim gloriam ipsam vtique promereamur. Tum quia vniuersim prædestinatio mediocum, quibus quisque iustus saluabitur, non est ratione prior, sed posterior prædestinatione ad gloriam, vt eodem dub. 4. patebit. Cum ergo meritum tale sit effectus prædestinationis illius, cui quis promeretur gratiam, &c. adeoque posterior ipsa prædestinatione, fieri non potest, vt sit causa meritoria eiusdem prædestinationis.

18 Quod autem pro contraria sententia dicitur, ad hoc, vt aliquid dicatur meritoria causa prædestinationis ad aliquem effectum, satis esse, quod sit causa ipsius effectus, seu quod Deus decreuerit conferre effectum tali causa mediante, in super etiam ex eo refellitur: quia sic quoque B. Virgo, & Patres veteris Testamenti dici possent meruisse, aut impetrasse prædestinationem Christi Domini, & electionem humanitatis illius ad vnionem hypostaticam, ad cuius executionem varijs modis ipsi contulerunt: id quod tamen dici non potest, vt veluti certum supponit S. Augustinus lib. de prædest. Sanct. c. 24. Requiritur ergo, vt meritum sit causa & ratio quædam obiectiua, prior in mente diuina, ob quam Deus hoc vel illud prædestinauerit.

Dices; Qui meretur, vt aliquis sibi vel alteri quippiam conferat, meretur etiam, vt is velit seu decernat illud conferre. Ergo etiam qui meretur sibi aut alteri vitam æternam, meretur etiam, vt Deus velit sine decernat illam conferre: Ergo meretur prædestinationem eiusdem effectus. Respondeo negando postremam consequentiam. Satis enim est, quod mereatur, vt Deus decreto executiuo veliteum effectum conferre, quod libenter concedimus. Aliud est autem decretum prædestinationis, vt dicitur quæst. seq. dub. 3. 4. & 5.

Assertio VI. Possunt tamen homines etiam mortales suis meritis & precibus conducere efficaciter ad executionem prædestinationis aliorum, respectu quorundam effectuum. Ita S. Thomas cit. quæst. 23. artic. 8. & communis omnium Doctorum; quam expressè etiam tradunt Patres, præsertim Augustinus, Gregorius, Prosper locis citatis assertione præcedenti. Ratio sumitur ex dictis. Quia etiam si Deus ratione prius prædestinauerit homines, quam præuiderit eiusmodi media, non tamen destinavit exequi sine subordinatis medijs, sed potius per ipsa media, vt ex S. Augustino, Gregorio, & Prospero dictum. Inter hæc vero media ad salutem cuiusque efficaciter conducere posse aliorum preces & merita, non ita quidem, vt quisque alijs etiam de condigno mereri gratiæ auxilia possit, sed de congruo, aut certè etiam sine merito impetrare, suo loco in 3. part. ex instituto docetur, & de fide est, ex Concilio Tridentino sess. 22. cap. 2. & sess. 25. decreto de Inuocat. Sanctorum.

DVBIVM III.

Quenam contra varias hæreses certa sint circa causam meritoriam Prædestinationis, ex parte prædestinati.

S. Thomas 1. p. q. 23. a. 5.

SVppositis ijs, quæ dubio 1. & 2. de causa Prædestinationis tum finali ex parte Dei, tum meritoria ex parte Christi diximus, grauis nunc est controuersia, de causis prædestinationis ex parte ipsius prædestinati. Nec est controuersia de causa materiali siue subiectiua effectuum prædestinationis. Constat enim ex dictis quæstione præcedenti, ipsum prædestinatum esse subiectum omnium pene effectuum prædestinationis; exceptis nimirum ijs, qui vel sunt ipsamet substantia, & existentia prædestinati, vel extra prædestinatum peraguntur. Sed nec de causa efficiente difficultas est; quando similiter ex dictis ibidem constat, prædestinatum esse non quidem omnium, sed plurimorum tamen causam efficientem; vt suis locis in specie de singulis declaratur, & rectè persequitur Gregorius de Valentia hæc quæstione 23. punct. 4. §. 1. Neque etiam de causa finali sermo est; siquidem constat etiam, ipsum prædestinatum esse aliquo modo finem Cui, minus saltem principalem, eorum effectuum, qui esse naturale ac existentiam prædestinati supponunt: qua ratione etiam inferius dub. 4. dicemus, inter ipsos effectus prædestinationis mutuo vnum esse alterius causam.

Est ergo solum quæstio de causa morali aliquo modo mouente, an videlicet ex parte ipsius prædestinati detur causa vel ratio aliqua moralis, vilo modo motiua, seu per modum alicuius meriti, seu impetrationis, seu dispositionis, aut causa, sine qua non, seu conditionis remouentis obicem,